

Vegyesek.

Jegyzőkönyvi kivonatok a természettud. szakülésekről.

f) A f. é. v. november hó 14-én megtartott hatodik természettudományi szakülésen I. dr. Koch Antal bemutatta Erdély földtani térképének b.-hunyadi lapját, különösen azt a területet, mely magában foglalja délen a gyalui havasok szegélyét, nyugaton pedig a Vlegyásza-havas keleti felét. E kevésbé lakott, erősen tagolt, erdős-bokros vidék felvétele — előadó tapasztalata szerint — több fáradtsággal járt, mint az alacsonyabb, sűrűbben lakott s műveltebb szegélyhegységé. A fáradtságot azonban kárpótolta a nagy változatosság, mely e terület földtani szerkezetében mutatkozik. Képviselve vannak itt az alluvium, diluvium, a szármát és az alsómediterrán emelet rétegei, valamint az oligocän-, eocän-sor csaknem összes tagjai; de különösen változatossá teszik e vidéket a phyllitek, csillámpala, augitandesit, amphibol-andesit, dacit (quarzandesit és eruptív brecciaja), quarzorthokl. trachyt, granit és granulit tömeges képződményei.

2. Dr. Dada y Jenő „Ujabb adatok Kolozsvár Crustacea-faunájának ismeretéhez” czimén bemutatta az *Apus cancriformis* és a *Branchipus torvicornis* rákfajokat, melyeket ő az „Agyagdomb” nevű határrészben, egy nagy s iszapos tócsából folyó évi szeptember havában gyűjtött. Az *Apus cancrif.* eddig ismeretes lelet-helyei: Gyalu, M.-Vásárhely, N.-Szeben, S.-Szentgyörgy és Kolozsvár határai. A *Branchipus torvicornis*ra vonatkozólag megjegyzi, hogy az hazánkban még eddig csak Budapest faunájából volt ismerve, s a kolozsvári lelet-hely a második Magyarországra nézve, Erdélyre és Kolozsvárra nézve pedig az első s ez ideig egyedüli. Ezek szerint találtattak Erdélyben a Phyllopora rend Branchiopoda alrendjéből a következők: *Branchipus stagnalis*, *torvicornis*, *diaphanus*; *Artemia salina* és *Apus cancriformis*.

g) Koch Antal elnöklete alatt f. é. december hó 19-én megtartott természettudományi szakülésen a következő tárgyak adattak elő:

1. Entz Géza azon meglepő felfedezés alkalmából, mely az úgynevezett kloákás emlősök tojások által való szaporodását kétségtelenné tette, bemutatja az *Echidna hystrix* és az *Ornithorhynchus paradoxus* egy-egy kitömött példányát és az utóbbinak csontvázát; kapcsolatosan kiemeli mindazon szervezeti sajátságokat, a melyeknél fogva ezen legalsóbbrangu emlősök oly jellemző kapcsolatot képeznek az emlősök, madarak és csúszók között. A jelen felfedezés előzményeit illetően előadja, hogy az ausztráliai benszülöttek ismerték ezen állatok tojás által; szaporodását és Owen is határozottan ugyanazt állította, a mit Caldwell az idén

az *Echidna hystrix*-re vonatkozó fölfedezésével igazolt és bizonyossá tett. Tojásaik a tekenősök s átlag véve a csúszókéihoz hasonlók.

2. Pfeiffer Péter felsorolván Ampérnek az electrodynamicai második egyensúlyi állapot kísérleti bemutatására szerkesztett készülékének hátrányait, melyek miatt a tűnemény létrehozása azzál igen nehézkes, czélszerűen módosítva bemutatja a tűneményt a Stourgön-féle állványon, hol a vízszintes síkban lévő köralakú álló-vezetőben, ugyanezen síkban forogható félköraku mozgó-vezetőnek excentricus állásánál jött létre a mozgási tűnemény.

3. Benkő Gábor új cölestin és baryt előfordulásokat mutat be és ismeret, melyek a „bácsi torok„ felső kőbányáiban találtattak. Az egyik mészmárga repedéseiben fordul elő kristálycsoportok alakjában és azokat mintegy kitölti. A kristályokon, melyek általában táblás jellegűek, mintegy 10 összalakulást talált, melyeken 10 egyszerű alakot ismert fel. A második cölestin-előfordulás annyibau érdekes, a mennyiben mint kövesítő anyag az *Echinolampas giganteus* belső üregeit tölti ki. Továbbá bemutat a „kapusi völgyben“ talált Baryt-kristályokat, melyek a leggyakoribb összalakzatot (rövidátló véglapja és hosszúátló domája) tüntetik fel és az ott előjövő agyagsillámpala üregeit töltik ki.